

Sedmičkové lokály - hotely I.

22.6.2023 - | Městská část Praha 7

Historie pražských hotelů je poměrně krátká. Musíme ale vzít do úvahy, že již ve středověku existovaly jejich předchůdci, totiž zájezdní hostince. Ty nabízely nejen ubytování a stravu pro své klienty, ale i místo pro ustájení koní. Typickými hosty byli totiž formani, tedy obchodníci, kteří křižovali zemi s povozy naplněnými zbožím, jež prodávali na městských trzích. Později se k nim připojili také pasažéři dostavníků, ve kterých se cestovalo na delší vzdálenosti. Ve vnitřní Praze bylo nejvíce těchto hostinců na Novém Městě - poblíž městských bran Poříčské, Nové a Koňské. Před polovinou 19. století fungovalo ve vnitřní Praze formanských hospod na pět desítek. Je těžké se s určitostí se dopátrat, zda se znavení kupci a jejich oři mohli ubytovat i v některém hostinci na území dnešní Prahy 7. Je ale celkem pravděpodobné, že jako zájezdní sloužil hostinec později zvaný U Zaradičků, který stával v zahradě poblíž dnešního mostu Barikádníků. Jeho poloha u dvou staroholešovických přívozů tomuto účelu nahrávala.

Soumrak tohoto typu podniků a nástup moderních hotelů přišel v druhé polovině 19. století a souvisel s rozvojem železnice, po které se ve velkém začali přepravovat nejen náklady, ale i cestující. Není proto divu, že nové hotely začaly vznikat nedaleko nádraží. Některé z bývalých zájezdních hostinců v centru se tak jen transformovaly, popřípadě změnily své jméno - například slavný zájezdní hostinec U Zlatého vola na Novém Městě se transformoval v hotel U Anglického dvora.

Podobně jako dnes se potenciální host mohl mezi hotely rozhodnout na základě stupnice jejich kvality, respektive vybavení. Zatímco dnes se používají hvězdičky, v 19. století byly podniky rozděleny do dvou tříd.

Situace s kvalitou ubytování v Praze ovšem, soudě dle referátu uveřejněného v Národních listech v roce březnu 1883, nebyla příliš valná: „Jak vypadají u nás, až na 3-4 čestné výjimky, tzv. hotely první třídy. Jsou drahé sice, zařízení jejich nevyrovná se však ani některým větším hostincům na venkově, tím méně hotelům první třídy v jiných velkých městech. Jak pravíme, až na 3-4 hotely, jež vyhovují požadavkům přísným - jmenujeme hotel ‚U Arcivévod Štěpána‘, hotel ‚U Černého koně‘ a hotel ‚U Saského dvora‘ - spatříme všude špinavé fasády, okna s nátěrem pocházejícím z minulého století, na pustých dvorech plno krámů, beden, trakařů atd., na chodbách a na schodech nepanuje rovněž přílišná čistota. Pokoje hostinské zařízení jsou starodávně a nevkusně. A což teprve hotely třídy druhé? O těch raději pomlčíme.“

Štamgast Svatopluk Čech

Zjistit, kdy v Praze 7 začal fungovat první skutečný hotel, není dost dobře možné. Je ale evidentní, že vznikl tam, kde se od sedmdesátých let 19. století poměrně rychle rozvíjela uliční zástavba - zejména tedy v na dvou hlavních tehdejších ulicích, Belcrediho (Milady Horákové) a Bělského (Dukelských hrdinů), a v okolí.

Za jeden z nejstarších hotelů v Praze 7 lze jistě považovat podnik, který stával na rohu ulic Belcrediho a Vinařská (Františka Křížka) v domě č. p. 479. Jak napovídá jeho název, patřil rodákovi z Veltrus Josefu Kutílkovi (1840-1906). Hoteliér Kutílek přišel do Prahy už v roce 1876, letenský podnik však otevřel až později, pravděpodobně v roce 1887. Zpočátku se zřejmě jednalo jen o hostinec bez možnosti ubytování. O dva roky později Kutílek prostřednictvím reklamy v tisku nabízel „snídaně masité na vidličku od 12 kr., chutné obědy 28 kr., večere v hojném výběru od 20 kr.“ - pro srovnání plat kvalifikovaného dělníka se tehdy pohyboval kolem 80 krejcarů denně. K tomu nabízel

Kutílek „dobře vyleželé pivo obyčejné“ a také „plzeňské přímo od čepu“.

Celá řada hostinců tehdy disponovala vlastní zahrádkou ve vnitrobloku, Kutílkův podnik nebyl výjimkou. V říjnu roku 1888 byl právě zde otevřen krytý zimní, vytápěný kuželník. Je jistě zajímavé, že jeho provozovatelem nebyl majitel hotelu, nýbrž „podnikatel kuželníku“ Jan Fait. Podobně jako zahrádka patřil ke každé tehdejší pořádné restauraci i sál. Jeho využití bylo poměrně široké, majitel jej pronajímal ke schůzím nejrůznějším spolkům či korporacím. U Kutílků se tak pravidelně scházeli například členové Spolku majitelů domů v Praze VII, Spolku vzájemně se podporujících dělníků kovářských nebo Místní odbor Národní jednoty českožidovské. Lokál měl i své štamgasty, přičemž minimálně jeden z nich patřil mezi tehdejší celebrity. Na setkání s ním zavzpomínal ve svých memoárech i literát Karel Václav Rais: „Roku 1894 na jaře, jda jednou z Královské obory, zastavil jsem se na chvíli v restauraci nazývané tuším U Kutílků, v Praze VII. Ale jen jsem v zahrádce usedl, vcházel Čech (básník Svatopluk Čech, pozn. aut.). Zahlédnuv mne, zastavil se, a abych šel s ním dovnitř, venku že bude chladno. Místnost byla prostorná, světlá, hostí dost. Usedli jsme stranou u stolku právě pro dva. Znali ho tam, bylať to, jak jsem zvěděl, jeho obyčejná hospůdka; několikrát byl i osloven, ale nepozoroval jsem, že by mu to bývalo vadilo.“

V devadesátých letech 19. století se Kutílek soustředil na další zvelebování svého podniku, začal nabízet ubytování ve „vkusných hostinských pokojích“, na zahradě nechal vystavět prostornou verandu. Na čepu se také vedle oblíbené plzně objevil ležák z tehdy nového pivovaru v Nuslích. Podnik pod vedením svého zakladatele fungoval až do roku 1906, kdy Josef Kutílek zemřel.

Pro podobné podniky (nejen v Praze 7) bylo typické, že se v nich relativně často střídali nájemci, respektive provozovatelé. V tomto kontextu byly téměř dvě dekády provozu pod otcem zakladatelem vcelku raritou. O tom, že si hotel získal slušné renomé, svědčí fakt, že i po změně majitele zůstal jeho název nezměněn. K prodeji domu s restaurací a hotelem došlo v lednu 1909, kdy jej od Kutílkovy dcery Karolíny za 102 000 tehdejších korun koupil majitel letenského zahradnictví Karel Nedvěd. Nedlouho poté se objekt dostal do majetku rodiny Rážových, kteří dům postupně přestavěli. A koncem dvacátých let zde vyrostl moderní hotel Belvedere, jak ho známe dnes.

Reklama oznamující otevření hotelu Merkur z listopadu 1889

Dnes přednáší Svojsík

I druhý hotel na tehdejší Belcrediho třídě vznikl už v osmdesátých letech 19. století. Na počátku listopadu 1887 oznamoval Josef Vlach, že se 9. listopadu chystá v domě č. p. 534 slavnostně otevřít hotel s názvem Merkur. Potenciální návštěvníky ujistil, že jeho jedinou snahou bude jen výtečným pivem z akciového pivovaru na Smíchově a pravým plzeňským, jakož i vždy čerstvými pokrmy každou dobou posloužit. Na začátku devadesátých let si hoteliér Vlach zařídil „vedlejšák“ – v hotelu prodával tehdy populární a hojně používané keramické džbánky a tácky pod ně ze stejného materiálu. Ještě v první polovině devadesátých let se provozovatel podniku změnil – Vlacha vystřídal Lukáš Přech. Ten se rozhodl vsadit na pivo z pivovaru knížete ze Schwarzenberga v Protivíně. Stejně jako v jiných podobných podnicích i k hotelu Merkur patřil prostorný sál, ve kterém se pravidelně konaly koncerty a zejména taneční zábavy. Oblíbené bývaly i taneční kurzy pro veřejnost pod vedením vyhlášených tanečních mistrů. Na přelomu století je v sále Merkuru pořádal „tancmajstr“ Jan Šimůnek.

I v Merkuru našly svůj domov některé spolky a korporace, například v únoru 1900 se stal hotelový sál dějištěm „přátelského večírku“, který pořádal spolek Akademikové v Praze VII. Zlatým hřebem „programu pečlivě upraveného a v pravdě uměleckého“ mělo být vystoupení sester Blažkových. Tato siamská dvojčata, sestry Josefa a Růžena (1878–1922) byly na přelomu 19. a 20. století hvězdami vystupujícími ve více či méně obskurních show nejen v Čechách. V prosinci roku 1907 zde vystupoval

známý cestovatel Alois Svojsík s programem nazvaným O mé cestě kolem světa, který doprovodil promítáním více než dvou stovek diapozitivů. V té době už hotel Merkur provozoval František Kejř, s největší pravděpodobností člen rodiny, jejíž příslušníci dlouhá desetiletí vařili pivo v bubenském pivovaru. Samotný hotel ukončil svou činnost zřejmě před první světovou válkou, stejnojmenný lokál zde fungoval ještě na počátku dvacátých let. Nakonec i název poměrně nedávno zavřené herny trochu překvapivě odkazoval k původnímu podniku.

Siamská dvojčata sestry Blažkovy, které vystoupily v hotelu Merkur v roce 1900

Uvedené dva hotely nebyly samozřejmě jedinými v Praze 7, cizinci i tuzemští turisté mohli složit hlavu i v dalších podnicích v naší městské části, jmenujme například hotely Bivoj, U Bašteckých, Belveder nebo později luxusní Splendid. O těch si ale povíme někdy příště.

Výzva!

Pro tvorbu dalších příspěvků o historii restaurací, hostinců, hotelů nebo kaváren v Praze 7 má autor zájem o zapůjčení vašich materiálů k tomuto tématu. Zvlášť by ocenil jakékoli informace k restauraci - „nádražce“, která fungovala v budově nádraží Praha-Bubny. Kontakt: VaclavovicS@Praha7.cz. Děkuje!

<https://www.praha7.cz/sedmickove-lokaly-hotely-i>